

Cap sur l'école inclusive
en Europe

Erasmus+

Θεωρητικό φύλλο εργασίας

Μαθησιακές δυσκολίες και όχι τεμπελιά

Κορμός Ο «Ορίζω»

1 / Τι είναι οι μαθησιακές δυσκολίες;

Στο παρελθόν, τα παιδιά που δεν ήταν καλοί μαθητές χαρακτηρίζονταν από τους δασκάλους τους "ευφείς αλλά τεμπέληδες ή αδιάφοροι". Δυστυχώς, το εκπαιδευτικό σύστημα δεν έχει κατανοήσει τις ανάγκες πολλών εκπαιδευόμενων, έτσι ώστε η σχολική αποτυχία να έχει συχνά αρνητικό αντίκτυπο στην προσωπική και επαγγελματική τους ζωή. Αυτό που αλλάζει σήμερα είναι το γεγονός ότι οι ανάγκες αυτές διαγιγνώσκονται και υποστηρίζονται.

Ο όρος «μαθησιακές δυσκολίες» διατυπώθηκε το 1963 από μια ομάδα ψυχολόγων στο Σικάγο, υπό την καθοδήγηση του Δρ Samuel Kirk. Στην Ελλάδα χρησιμοποιείται ο όρος "Ειδικές μαθησιακές δυσκολίες (ΕΜΔ)", ένας γενικός όρος που αναφέρεται σε μια κατηγορία μαθητών που αντιμετωπίζουν δυσκολίες και δεν φαίνεται να έχουν τις απαραίτητες δεξιότητες να αντιμετωπίζουν επαρκώς τις απαιτήσεις του σχολείου.

Οι μαθησιακές δυσκολίες δεν σχετίζονται πάντοτε με τη νοημοσύνη. Αυτές είναι οι νευροαναπτυξιακές διαταραχές (Ομοσπονδία του ΑΡΑΪΗ, LES TROUBLES DYS, 2016).

Βιβλιογραφία

- Ελληνική Εταιρεία Δυσλεξίας:
<http://www.dyslexia.gr/index.php/learning-disabilities/prwimi-anixneysi>
- Association des troubles d'apprentissage :
<http://www.afped.ca/index.cfm?p=page&id=2#par3>
- Φλωράτου Μαρία-Μάρθα, 1994, ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΚΑΙ ΟΧΙ ΤΕΜΠΕΛΙΑ, Εκδόσεις ΟΔΥΣΣΕΑΣ, Αθήνα
- Fédération des ΑΡΑΪΗ, LES TROUBLES DYS, 2016

2 / Έγκαιρη ανίχνευση συγκεκριμένων μαθησιακών δυσκολιών

Οι μαθησιακές δυσκολίες δημιουργούν ανησυχία στους γονείς και τους δασκάλους των παιδιών.

Υπάρχουν παιδιά τα οποία, αν και δεν έχουν κλινικά συμπτώματα, δείχνουν ότι έχουν δυσκολίες στην καθημερινή τους ζωή και στην ακαδημαϊκή τους επίδοση. Όσο τα ίδια τα παιδιά παρατηρούν ότι η ακαδημαϊκή τους επίδοση δεν ευθυγραμμίζεται με το μέσο όρο της τάξης, η αυτοεκτίμησή τους μειώνεται και ως εκ τούτου αντιμετωπίζουν διάφορα προβλήματα συμπεριφοράς. Έτσι, είναι απαραίτητη η έγκαιρη ανίχνευση συγκεκριμένων μαθησιακών δυσκολιών και η έγκαιρη παρέμβασή τους.

3 / Τα άτομα με μαθησιακές δυσκολίες έχουν συνήθως κάποια από τα ακόλουθα προβλήματα:

Στο λόγο

- Δυσκολία στην ομιλία και στην έκφραση
- Περιορισμένο λεξιλόγιο
- Δυσκολία στη μη λεκτική επικοινωνία, ως αποτέλεσμα τη δυσκολία στην κοινωνική συμπεριφορά

Στην ακουστική ικανότητα

- Δυσκολία στην εκτέλεση προφορικών οδηγιών
- Δυσκολίες στη φωνητική ανάλυση και στη φωνητική ενημερότητα
 - Λανθασμένη χρήση γραμμάτων
 - Λάθος τονισμός λέξεων
 - Δημιουργία ψευδολέξεων, ως αποτέλεσμα η επιβράδυνση στην ποιότητα της γλωσσικής εξέλιξης
 - Δυσκολία στην ακολουθία του ρυθμού του λόγου
 - Δυσκολία στο διαχωρισμό ήχων

Στο γραπτό λόγο

- Παρουσίαση καθρεφτικής γραφής
- Έλλειψη ή λανθασμένη τοποθέτηση τόνων
- Ορθογραφικά λάθη
- Παράλειψη, σύγχυση, αντιστροφή γραμμάτων
- Περιορισμένο λεξιλόγιο
- Έλλειψη λογικής αλληλουχίας με το θέμα και έλλειψη προσωπικού ύφους
- Δυσκολία στη σύνταξη και δομή προτάσεων
- Δυσανάγνωστο γραπτό

Στην ανάγνωση

- Αργός ρυθμός ανάγνωσης
- Παράλειψη λέξεων ή προτάσεων
- Λανθασμένη ανάγνωση φωνημάτων
- Παρερμηνεία πληροφοριών

Στα μαθηματικά

- Δυσκολία απαρίθμησης και αντιστροφή αριθμών
- Δυσκολία στην αντίληψη εννοιών (συν, πλην, πλην, δια), άμεση σύνδεση με το λόγο
- Δυσκολίες κατανόησης συμβολισμού (σύγχυση του συν (+) με το επί (x) και το μείον (-) με το δια (÷)
- Δυσκολία στις αριθμητικές έννοιες, την αριθμητική και την ορολογία

Στη μνήμη

- Δυσκολία ανάκλησης πληροφοριών
- Αδυναμία απομνημόνευσης
- Δυσκολία στο να επαναλάβουν κάτι που μόλις ειπώθηκε
- Δυσκολία στην ακολουθία και στην πραγματοποίηση δραστηριοτήτων (προπαίδια, απαρίθμηση χώρου κ.α.)

Στη γνωστική λειτουργία

- Δυσκολία στην οπτικοχωρική και χωροχρονική αντίληψη
- Αδυναμία οπτικής κωδικοποίησης (κατάταξη και κατανόηση ομάδων αντικειμένων)
- Έλλειψη προσανατολισμού
- Αδυναμία συγκέντρωσης σε πολλαπλές οδηγίες

Στην κινητικότητα

- Δυσκολία στη λεπτή και αδρή κινητικότητα (κράτημα μολυβιού, στάση σώματος)
- Χαμηλό επίπεδο συντονισμού κινήσεων
- Υπερκινητικότητα, απροσεξία, αφηρημάδα

Στην κοινωνικότητα

- Παρουσίαση οργανωτικών δυσκολιών στην καθημερινότητα
- Δυσκολία συμμόρφωσης σε κανόνες
- Δυσκολία σε κοινωνικές δεξιότητες
- Επιλογή κοινωνικής απομόνωσης ή αποφυγή βλεμματικής επαφής
- Έλλειψη συνεργατικού πνεύματος και δυσκολία ένταξης σε ομάδες ομηλικών (όχι ιδιαίτερα δημοφιλής εικόνα)

Η παραπάνω διαγνωστική πρακτική αναφέρεται σε συγκεκριμένα λειτουργικά κριτήρια και διαδικασίες τα οποία σχετίζονται με τη χαμηλή επίδοση σε μία ή περισσότερες σχολικές δεξιότητες (ανάγνωση, ορθογραφία, μαθηματικά κ.α.) από ένα τουλάχιστον μέσο δείκτη νοημοσύνης της τάξης. Θεωρητικά αυτή η απόκλιση αναφέρεται στην αδυναμία «σχολικής επιτυχίας και επίδοσης», η οποία με βάση το εκπαιδευτικό σύστημα συνδέεται με το δείκτη IQ του παιδιού. Μια τέτοιου είδους απόκλιση όμως, δεν σημαίνει πάντα πως μπορούμε να εντάξουμε κάποιο παιδί στην ομάδα των ΕΜΔ. Θα μπορούσε να χαρακτηριστεί απλά ως μία ένδειξη «υποεπίδοσης» και να θεωρηθεί το πρώτο- και όχι το έσχατο βήμα προς την ταυτοποίηση ενός παιδιού με ΕΜΔ.

4/ Όρια: Υπάρχει συχνά έλλειψη συνεργασίας από την πλευρά των γονέων των παιδιών με μαθησιακές δυσκολίες. Δυσκολεύονται να αναγνωρίσουν και να αποδεχθούν ότι το παιδί τους χρειάζεται κάποιου είδους υποστήριξη. Τα παιδιά και οι γονείς τους πρέπει να περιμένουν αρκετό καιρό, περίπου 8 έως 12 μήνες για να αποκτήσουν διάγνωση από το Κέντρο Διάγνωσης Διαφοροδιάγνωσης και Υποστήριξης (Κ.Ε.Δ.Δ.Υ).

5 / Προοπτικές

Η εξαγγελία του Ελληνικού Υπουργείου Παιδείας ότι από τη νέα σχολική χρονιά 2018-2019 θα διπλασιαστούν τα Κέντρα Διάγνωσης Διαφοροδιάγνωσης και Υποστήριξης σε όλη τη χώρα και η πρόσληψη εξειδικευμένου προσωπικού σίγουρα πρόκειται να βελτιώσει την ποιότητα και την ταχύτητα των παρεχόμενων υπηρεσιών σε όσους τις έχουν ανάγκη.